

Ս Ո Ւ Ն Ե Լ

Մեր պատմական աշխատակիցներին Լուսարարի փրանսերեն գիրքի մը հետեւեալ քաղ-մանութիւնը կը դնենք ՍԻՈՆի մէջ՝ նկատի ունենալով որ Հայք. եկեղեցիին իր պաշտամունք-նեւուն ընթացքին մեծ տեղ մը կուսայ խունկին, որ այնքան ազդեցիկ էր ծառայեց եկեղեցիին մէջ միասին և վերացուցիչ մրկողորս մը տեղ-ծերու։ Ինքնին փէյ մը չափազանցեալ՝ քայքայ շահեկան հաւատարմութիւն կը պարունակէ այս կտորը և զաղափար մը կուսայ ազատ ուրմա-դիրներու մտայնութեան մասին՝ այս տեսակի-սով։

ԽՈՒՆ.

Ա

Խունկը՝ բոս Ազատ Որմագիրներու .

Ամբողջովին գիտական հիմքերու վրայ կը կենայ խունկի գործածութիւնը։ Թա-քուն գիտութեան (Occultisme) հետեւողներ գիտեն . . . թէ տիեզերքի մէջ անշարժ ու անկենդան նիւթ ըստած բանը գոյութիւն չունի։ Ընդհակառակը, բնութեան մէջ ա-մէն իր, ամէն մէկ մարմին ունի ինքնա-յատուկ պարզ կամ բազմաբան թոթո-ցում մը, որ կը ճառագայթէ անկէ դուրս և անոր շուրջը։ Նաեւ իւրաքանչիւր քիմի-ական տարր ունի կարգ մը ինքնայատուկ ազդեցութիւններ, որոնք օգտակար կը հանդիսանան որոշ ուղղութեամբ կամ որոշ պարագաներու մէջ, իսկ անօգուտ և կամ վնասակար՝ տարրեր ուղղութեան վրայ։

Հետեւապէս խիստ դիւրին և կարելի է, օրինակի համար, մաքուր և ազնիւ տարրերէ բաղադրու թիւն մը շինել որ բը-նոյթը ունենայ մեր մէջ սուրբ և շինիչ զգացումներ ծնուցանելու։ Միւս կողմէ, մի-կնոյն դիւրութեամբ կարելի է շինել բա-ղադրութիւններ որոնց թոթոցումը ար-թընցնէ ամէնէն վարնոց և անբողձալի զգացումներ։

Կարելի է չատերու քմծիծաղին պիտի արժանանանք. պիտի տարակուսին ըս-ուածներուն ճշմարտութեան վրայ։ Հաս-կնալի է ասիկա, տրուած ըլլալով որ մարդ-կութիւնը, ընդհանուր առումով, ներկայիս

բարեշնչութեան այն աստիճանին վրայ է ուր կը տիրէ երկրորդ միտքը (mental in-férieur), որ իր կազմութեան բերումով իսկ չ'ուզեր գերազանցել իր սահմանը, և խըս-տօրէն աններող և մերժող կը հանդիսանայ այն բոլոր բաներուն նկատմամբ՝ որոնք չեն անցած իր անձնական ուսումնասիրութեան և փորձագութեան բովէն։

Ամէն ոք գիտէ թէ մինչև վերջին տա-րիններս ի՛նչ խոշընդոտ և հակամարտու-թիւններու հանդիպեցաւ ճանաչումը այն բոլոր ոչ-Ֆիզիքական երեոյթներու, որոնք քիչ թէ չաւտ անդին կ'անցնէին նիւթապաշտ գիտութեան սահմաններէն. սոյն երեոյթ-ներու կարգէն էին հեռագրալուծութիւնը, ինչ-պէս նաեւ յստակատեսութիւնը։

Բարեբախտաբար ժամանակները քիչ մը փոխուած են, և մարդիկ կը սկսին տա-կաւ ուս տակաւ համոզուիլ թէ՛ կեանքը առկուն է անտեսանելի ազդեցութիւննե-րով, որոնց տարողութեան և արժէքին վերահասու կ'ըլլան զգայուն անհատներ։ Խունկի ազդեցութիւնը այս տեսակէն է. (հմայեցողութեան և կարգ մը գոհարեղէններու ազդեցութիւնն ալ այս տեսակէն է. ասոնցմէ ամէն մէկը ունի ինքնայատուկ թոթո-ցում, հետեւապէս արժէք կամ ազդեցու-թեան աստիճան)։

Օթեակի մէջ ծխուած խունկը բնոյթը ունի մաքրելու մարդկային մարմնոյ այն մասը որ երբեմն կը կոչուի «զգայական» մարմին. (corps astral, corps de désirs, emo-tional body, etc.), վասնզի խունկը կը պա-րունակէ խէժեր որոնցմէ արտաբուրող ազ-դեցութիւնը խիստ զօրաւոր է մաքրագոր-ծումի տեսակէտով։ Ինչպէս որ հականե-խիչ մը կը սպաննէ օդին մէջ վիտացող վնասակար մանրէները, նոյնպէս և խունկը փրկարար ազդեցութիւն մ'ունի նիւթի ան-տեսանելի խաւերուն վրայ։

Խունկի գործածութիւնը ուրիշ պաշ-տօններ ևս ունի։ Անտեսանելիին մէջ կան անհամար էակներ, (բարեշնչութեան բոլոր աստիճաններուն վրայ — Թրգ.)։ Խունկը կը հրապուրէ, կը քաշէ՝ (մթնոլորտը մաք-րելով — Թրգ.) մեղի և մեր գործին օգ-տակար էակներ, և կը վանէ այն տեսակ-ները որոնք ճիշդ հակառակը կրնան ընել։

Այս տեսակ խունկի մը բազկացուցիչ տարրերուն զլխաւորներն են՝ կնդրուկը

(benjoin, ասըլպէնտ) և լիբանոս կամ լիբանոն (oliban), որոնք խիստ կը զերացնեն մեր գործը: Կնդրուկի զօրաւոր և մաքրագործիչ ուժը մեղմէ կը վանէ կոշտ և զգայամուր ընդ մոտածում և զգացումները: Լիբանոնի գերը տարբեր է. ասիկայ կ'ըստեղծէ խաղաղութեան և նուիրումի մըթնոլորտ մը, և մեր «զգայական մարմին»-ին մէջ կ'արթնցէ այնպիսի վիճակ կամ տրամադրութիւն մը, որով կարելի կը դառնայ մեղի համար՝ զգալ բարձրէն եկող հոգեկան ազդեցութիւնները և պատասխանել տնոնց:

Հաւասարապէս օգտակար է նաև վարդի հիւթը, որ կը զօրացնէ ձեռք բերուած լաւ արդիւնքը:

Արձակուած ոյժը մեծ համեմատութիւններու կը հասնի երբ խուսկը մազնիսացուի զիտակից կերպով: Օրինակի համար, երբ լիբանոսը մազնիսացուի զօրաւոր կամքով մը՝ խաղաղութեան, հանդարտութեան և նուիրումի տեսակէտներով կամ ուղղութեամբ, սոյն գործողութիւնով կրնայ հարկւրապատկուիլ անոր ազդեցութիւնը: Այս բանին համար է որ եկեղեցիին մէջ օրուան պատարագին է որ կ'օրհնէ խուսկը, և ասոր համար է որ Մասնական օթեակներուն մէջ խուսկը վերապահուիլին կը բերեն որպէս զի օրհնէ զայն և անոր հաղորդէ ինչ ինչ յատկութիւններ՝ օրուան աշխատանքին բնութեան համեմատ:

Եկեղեցիին մէջ օրհնուած ջուրի սրբակումը ուրիշ միջոց մըն է նմանօրինակ արդիւնք մը յառաջ բերելու համար. սակայն խուսկին առաւելութիւնը հոն է որ այն կը բարձրանայ օդին մէջ և անոր իւրաքանչիւր մասնիկը բնականօրէն կ'ըլլայ մաքրիչ ոյժով և օրհնութիւնով:

Ամենօրեայ կեանքի բոլոր պահերուն, մասնաւորապէս օթեակի մէջ և այս վերջնոյն աշխատանքը զիւրացնելու համար, պէտք է որ իւրաքանչիւր որմնագիր հակէ որպէս զի իր մտքին մէջ մուտք գաննէ միմիայն մտային և զգացողական խիստ սակաւթիւ բայց յստակ և զօրաւոր թաթաղումներ: Այսպէս կը պատահի յաճախ որ միտքը թատերավայր ըլլայ մինչև իսկ քառասուն կամ յիսուն, բազմազոյն և ալլազան խոհերէ և զգացումներէ կազմուած

յորձանքի մը՝ որուն իւրաքանչիւր բաղկացուցիչ տարրը կազմուած կ'ըլլայ մեծ ու փոքր շփոթութիւններէ, տատամսումներէ, մտահոգութիւններէ, փափաքներէ և այլն, և այլն: Յայտնի է որ մարդ մը շնորհքով աշխատանք (Որմնագրական պաշտամունք — Թրգ.) չկրնար կատարել, և իր հոգեւոր յառաջդիմութիւնը և բարեշրջումը կը յապաղի և կը վառնգուի, ցորչափ սոյն յորձանքները տիրեն իր սրտին ու մտքին մէջ:

Արդ, եթէ ան իւրապէս կը փափաքի որ կարգ ու սարք մտնէ իր զգայական և մտային վիճակին մէջ, խուսկը անոր կ'ընձեռէ կազդուելի և զօրացուցիչ թաթաղումներու հոսանք մը, որով յոյժ կը զիւրանայ կարգ ու կանոնը վերահաստատելու և խաղաղութիւն ու հաւասարակշռութիւն ստեղծելու զժուարին գործը:

Յաճախ կը հանդիպինք խուսկի դէմ նախապաշարուած միտքերու կամ գաղափարներու, որոնք առարկելի կը գտնեն անոր գործածութիւնը: Այս ըսողները սրբալ տուեալի մը վրայ հիմնուած ըլլալ կը թուին ըսելով թէ խուսկը հնարք կամ սեպհականութիւնը եղած ըլլայ միմիայն Պապական և կարգ մը Անգլիկան եկեղեցիներու: Հասկնալի է այս, որովհետեւ Արեւմտեան երկիրներու մէջ խուսկը գրեթէ միմիայն սոյն եկեղեցիներու մէջ կը տեսնուի: Սակայն Արեւելքի մէջ ճամբորդած և կամ սոյն խնդիրը մօտէն ուսումնասիրած մարդիկ տարբեր կը խորհին: Աշխարհի բոլոր կրօնքները խուսկը կը գործածեն մէկ կամ միւս ձևին մէջ: Խուսկը կը ծխայ Հնդկ, Զրադաշտական և այլն մեհեաններուն մէջ. տեղ ունի նաև Չինաստանի և Ճապոնի Շինթոյականութեան մէջ: Կը գործածուէր Յունաստանի, հին Հռոմի, Պարսկաստանի մէջ: Կը գործածուէր Միջերայի (Միհր) արաբողութեանց մէջ:

Պապական եկեղեցին և միւսները (հեղինակը կրնար աւելցնել «բոլոր Արեւելեան եկեղեցիները» — Թրգ.) հոգ կը տանին որպէս զի զանց չառնուի խուսկը, որովհետեւ զիտեն անոր օգուտները:

Ինչո՞ւ մենք, Որմնագիրներս, չընենք անոնց պէս:

LE COTÉ OCCULTE
DE LA FRANC-MAÇONNERIE

Հայացող
ԼՈՒՍԱՐՍԻ

Երես 92 — 94